

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
ЖУРНАЛИСТИКА ФАКУЛЬТЕТІ

Қазақстан 2050

III ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ФАРАБИ ОҚУЛАРЫ

Алматы, Қазақстан, 4-15 сәуір, 2016 жыл

Студенттер мен жас ғалымдардың

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

атты халықаралық ғылыми конференциясының
МАТЕРИАЛДАРЫ

Алматы, Қазақстан, 11-13 сәуір, 2016 жыл

III МЕЖДУНАРОДНЫЕ ФАРАБИЕВСКИЕ ЧТЕНИЯ

Алматы, Казахстан, 4-15 апреля 2016 года

МАТЕРИАЛЫ

международной научной конференции
студентов и молодых ученых

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

Алматы, Казахстан, 11-13 апреля 2016 года

III INTERNATIONAL FARABI READINGS

Almaty, Kazakhstan, 4-15 April, 2016

MATERIALS

of International Scientific Conference
of Students and Young Scientists

«FARABI ALEMI»

Almaty, Kazakhstan, 11-13 April, 2016

Ғылыми редактор:
ф.ғ.к., доцент **Медеубек С.**

Жауапты редактор:
аға оқытушы **Дәуренбекова А.А.**

Жинақ хатшылары:
Жұртбай Н., Сапарходжаева Н., Тілепберген А.

Студенттер мен жас ғалымдардың «III Фараби оқулары» атты халықаралық ғылыми конференциясының материалдары. Алматы, Қазақстан, 11-13 сәуір 2016 ж. – Алматы: Қазақ университеті, 2016. – 136 б.

ISBN 978-601-04-1787-8

Жинаққа студенттер мен жас ғалымдарға арналған халықаралық ғылыми конференцияның тезистері енгізілген.

мүддесін ойлаған ғасыр. Әлихан Бөкейханов, Ахмет Байтұрсынов, Міржақып Дулатов, Мұхаметжан Сералин, Халел Досмағамбетов, Тұрар Рысқұлов, т.б қазақ зиялылары қалам тартқан ғасыр. Бертін келе Мағжан Жұмабаев, Сұлтанмахмұт Торайғыров, Әзілхан Нұршайықов, Баубек Бұлқышев, Қасым Қайсенов сияқты т.б тұлғалар қалам тартқан ғасыр.

Қазақ жерінде пайда болған «Түркістан уалаяты», «Далауалаяты», «Қазақ газетінің» қай-қайсысы болмасын қазақ жері үшін аянбай, қаламынан қан тамып жазылды. Сол кездегі патша өкіметінің құйтырқы зорлық-зомбылықтарына қарсы шығып талай жантүршігерлік жағдайды бастан кешірген ұлы тұлғалар ғасыры. «Дала уалаяты» - жапан даладағы зарлы халықтың үнін жеткізген газет болса «Түркістан уалаяты» - Түркістан мен халық арасындағы байланыс болған, бір автономияға біріктірген газет еді.

XX ғасыр публицистикасы біріншіден, әдеби шығармалардың көптігімен, екіншіден, халықты жаппай ағарту ісін қолға алуымен ерекшеленеді. Бертін келе Әзілхан Нұршайықов, Сейдахме Бердіқұлов, Баубек Бұлқышев, Камал Смайылов, Шерхан Мұртаза, Олжас Сүлейменов ағаларымыз кешегі зиялы қауымның ісін жалғастырды. Бірақ бұрынғыдай әдеби жанр емес, заманауи журналистикаға бейімделе бастады.

Қазіргі таңдағы қазақ журналистикасы XX ғасыр публицистикасының заманауи жаршысы деуге болады. Телевизия, радио, интернет сияқты жаңа медиа дамуына байланысты және медиабизнестің саласының дамуы журналистиканы жаңа бағытқа алып келді.

Алайда қазақ елі, қазақ жері аман тұрғанда әдебиет те, журналистика да, Алаш арыстары да мән жасайды деген үміттемін.

Қазақта намыс пен дін, салт-дәстүр тұрғанда ел мүддесін ойлайтын азаматтар көп болары анық.

✓ 1941-1945 жылдардағы қазақ публицистикасы

Раимханова,

эл-Фараби атындағы ҚазҰПУ

Ғылыми жетекшісі: филол.ғ.к., доцент Өзбекова Г.

Қазақ әскери публицистикасының өкілдерінің қатарына Баубек Бұлқышев, Әзілхан Нұршайықов, Саттар Ерубасев, Мәлік Ғабдуллин т.б жатады. Бұл жазушылар сол кездегі қазақ халқының өмірлік тұрмыс-тіршілігі, әйел махаббаты, соғыс тақырыбында өлең, роман, пьеса, әңгімелер жазған. Сонымен бірге Ұлы Отан соғысы жылдарындағы қазақ поэзиясы - әдебиетіміздің жетекші жанры болып қалыптасты. Сұрапыл жылдар мен қаһарман халық рухын Баубек Бұлқышев, Қасым Аманжол, Жамбыл Жабаев сынды ақын-жазушылар жақсы танытып, суреттеген. Баубек Бұлқышев майдың шындығын, солдат тіршілігін сипаттауда әртүрлі тәсілдер қолданған. Сонымен қатар, Б.Бұлқышев мақалалары майдандық газеттерде жарық көрген. Олардың қатарында 1942 жылы "Комсомольск прада" газетінде жарияланған "Өмір мен өлім туралы" атты мақаласы бар. Мақала жас қазақ әскерінің хаты негізінде жазылған.

Баубек Бұлқышевтің шығармашылық дарыны Ұлы Отан соғысының ауыр сын сағаттары ерекше көрінді. Ғабит Мүсірепов Б.Бұлқышевтің орыс тілінде жазылған бірнеше мақалаларын қазақ тіліне аударып, "Социалистік Қазақстан" газетіне жариялаған болатын.

Ұлы Отан соғысы кезінде барлығы 20-ға жуық қазақ тілінде газеттер шығып тұрды. Олар: «Отан үшін», «Жауға қарсы аттан», «Суворовшы», «Отанды қорғауда», «Совет жауынгері», «Отан намысы үшін», «Майдан правдасы», «Сталин туы», «Дабыл», «Отан үшін ұрысқа», т.б.

«Қазақ хандығының - 550 жылдығы»: БАҚ-тағы тарихи-танымдық материалдарды салыстырмалы талдау

Сәбет

эл-Фараби атындағы ҚазҰПУ

Ғылыми жетекшісі: к.филол.ғ., доцент Майкотова Г.

Халық үшін ана тілінде жарық көрген басылым қай уақытта болмасын қоғамның негізгі жаршы ретінде қалыптасады. «Түбін білмеген, түгін білмейді» демекші, тамыры тереңде жатқан сан дәуір тарихы бар қазақ даласын зерттеу мен зерделеу жауапты іс. Болашақты бағдарлау үшін, өткеніміз жақсы білуге тиіспіз. Тарихтың құрылымы күрделі, бұрмаланып кеткен тұстары да баршылы. Алайда, соны насихаттау барысында оқулықтардан бөлек, баспасөз құралдарының рөлі айрықша екенін атап өткеніміз жөн. М. Дулатовтың: «Қайдан өрбігенін, қайда өскенін, ата-бабаларымыз болғанын, не істегенін білмеген жұртқа бұл талас-тартыс заманда арнаулы орын жоқ», - деп айтуы үлкен мән бар. Қазақ хандығы туралы алғашқы деректер М.Х. Дулатидің «Тарих-и-Рашиди» еңбегінде кездесті. Қадырғали Жалайыр еңбегінің «Ораз-Мұхамед хан дастаны» атты тарауы